

שלום וברכה לסגל המכללה,

בעקבות התקרית שאירעה בשבוע שעבר, במסגרתו התייחסה בגזענות סטודנטית מהחברה היהודית לסטודנט מהחברה הברדואית, ננקטו מספר פעולות, שאל חלקן נחשפתן/ם באופן ישיר. בנוסף לכך, כונסה הוועדה למיגור גזענות ולקידום אחווה בראשות הנשיאה לישיבת חירום ביום 10.11. הוועדה דנה בהשלכותיו השונות של האירוע, והעלתה שורה של נושאים הדורשים טיפול ודיון. הן בעקבותיו והן ככלל, בחיי המכללה.

בין היתר, הוצגה בוועדה עמדת סגל המכללה לפיה הסגל העלול למצוא עצמו בסיטואציות דומות, כשהוא נעדר כלים שיאפשרו לו להתמודד בצורה מיטבית עם המצב הקשה שיוצרת אמירה שכזו בכיתה. לנוכח דחיפות הדברים, חשבו חברי/ות הוועדה כי ישנה חשיבות רבה בהוצאת הנחייה לפעולה במצבים דומים. בהמשך, תטפל הוועדה באופן מוסדר ושיטתי יותר בדרכים למניעת מופעי גזענות במכללה בעתיד ולקידום מרחב שוויוני בה.

להלן הנחייה שגובשה בוועדה לטיפול בהתנהלות גזענית בכיתה:

- מרצה הנוכחת בעת אמירה גזענית בכיתה, תפעל כדי להגיב עליה באופן מידי.
- התגובה המיטבית במצב כזה תהיה להודיע כי הלימוד מופסק לאלתר כדי להשמיע גינוי ברור לאמירה הגזענית, וכדי להבהיר כי בסביבת הלימוד האקדמית וההומניסטית שלנו נגלה אפס סובלנות לאמירות מעין אלה.
- מומלץ לא להתחיל לנהל "חקירה" למול התלמיד/ה החשודים באמירת הדברים, אלא לציין כי כחלק מאי-הסובלנות שלנו, הנושא יועבר לאלתר בדיווח לראש התכנית, לדיקן ולנשיאה, ומשם יטופל בכלים המתאימים לכך.
- יש לחזק את הסטודנט/ית שנפגעו מהאמירה הגזענית, אולם מומלץ להימנע מעיסוק מוגזם בהקשר הפרסונלי, שכן ייתכן שהדבר מוסיף מבוכה לקורבן ההפליה. בהמשך לכך, ראוי לציין שהפגיעה אינה רק בקורבן, אלא במרקם היחסים והא/נשים בכיתה ובמכללה, הדוגלת בשוויון ובאחווה.
- ככל שיש סטודנטיות/ים המבקשים להביע סולידריות עם הקורבן – כפי שאירע בשיעור ביום שישי – יש לחזק התנהגות זו ולשבח את מי שמתנערים מההתנהגות הגזענית.
- עוד ראוי להביע התנצלות בפני הקורבן, כדי לקחת אחריות על כך שהדברים נאמרו במרחב של השיעור - שהעומד/ת בראשו הוא לעולם הסגל. אין בכך כדי להודות באשמה של הסגל, אלא בעיקר לסמן לקורבן על מחויבותנו למרחב בטוח, אף אם הופר שלא בשליטתנו.
- לאחר אמירת דברים אלה, ניתן להסביר לכיתה כי השיעור ימשיך, כדי לאפשר את הלמידה, אך בדגש על כך שהדברים יטופלו לעומק בהמשך.
- עדיף להימנע מדיון לגופם ולתוכנם של הדברים שנאמרו, כדי למנוע התלקחות דיון על "מי יותר גזען" וכו' בתוך הכיתה. סגל שמרגיש שביכולתו לעשות כן ביד רמה, יוכל לעשות כן, תוך לקיחת אחריות על כך שעלולות להופיע אמירות קשות נוספות בדיון כזה, באווירה מתוחה ולא דווקא בכזו המאפשרת ניהול דיון איכותי ומובנה בנושא.

חשוב לציין – גם אם הגבתם תחילה בהתגוננות או בכל מהלך פחות הולם מזה שמצוין לעיל, תמיד עומדת לכם האפשרות לתקן את מהלך הדברים עוד בכיתה. באירוע ביום שישי למשל, החל מתפתח דיון בכיתה בחלק שלא מצוי בהקלטה שפורסמה בתקשורת, ושהגיע לידינו. בחלק זה, המרצה מבהירה במהלך הדברים באופן חד-משמעי כי היא אינה מתכוונת לתת לאירוע בכיתה לעבור כמו לא היה, ומתחייבת להעביר דיווח עליו הלאה, לשם טיפול ראוי בו. ואכן, המרצה פעלה היטב כשדיווחה לראש החטיבה על התקרית מיד עם סיום השיעור, עובדה שאפשרה לנו לטפל ולהגיב במהירות ובנטילת אחריות על שאירע.

זכרו, הסטודנטים/ות נושאות עיניים אלינו כל העת, ובעיקר במצבי משבר מעין אלה.

חשבו באופן ביקורתי על השפה בה אתן משתמשות, ונסו למנוע מצבי סיכון, למשל, בקטיעת אמירות אשר נראה כי הן עלולות להסתיים באמירה גזענית (למשל, בדיחות גרועות), וקביעה שאין להן מקום.

בברכת קידום אווירה לימודית מוגנת ושוויונית,

פרופ' יפעת ביטון